

विद्या भवन बालिका विद्यापीठ लखीसराय

वर्ग नवम विषय संस्कृत शिक्षक श्यामउदय सिंह

ता:-30-05-2021(एन.सी.आर.टी. पर आधारित)

पाठः - 4 सूक्तिमौक्तिकम्

1.

स्थूलपदान्यधिकृत्य प्रश्नवाक्यनिर्माणं कुरुत-

- i. वृत्तः क्षीणः हतः भवति।
- ii. धर्मसर्वस्वं श्रुत्वा अवधार्यताम्।
- iii. वृक्षाः फलं न खादन्ति।
- iv. खलानाम् मैत्री आरम्भगुर्वी भवति।

उत्तराणि-

- v. कस्मात् क्षीणः हतः भवति।
- vi. किम् श्रुत्वा अवधार्यताम्।
- vii. के फलं न खादन्ति।
- viii. केषां मैत्री आरम्भगुर्वी भवति।

2. अधोलिखितानि वाक्यानि लोट्लकारे परिवर्तयत-

यथा- सः पाठं पठति। - सः पाठं पठतु।

- i. नद्यः आस्वादयतोयाः सन्ति। - _____
- ii. सः सदैव प्रियवाक्यं वदति। - _____
- iii. त्वं परेषां प्रतिकूलानि न समाचरसि। - _____
- iv. ते वृत्तं यत्नेन संरक्षन्ति। - _____
- v. अहं परोपकाराय कार्यं करोमि। - _____

उत्तर-

- vi. नद्यः आस्वादयतोयाः सन्तु।
- vii. सः सदैव प्रियवाक्यं वदतु।
- viii. त्वं परेषां प्रतिकूलानि न समाचर।
- ix. ते वृत्तं यत्नेन संरक्षन्तु।
- x. अहं परोपकाराय कार्यं करवाणि।

3. उदाहरणमनुसृत्य कोष्ठकेषु दत्तेषु शब्देषु उचितां विभक्तिं प्रयुज्य रिक्तस्थानानि पूरयत-
यथा- तेषां मरालैः सह विप्रयोगः भवति। (मराल)
- i. _____ सह छात्रः शोधकार्यं करोति। (अध्यापक)
 - ii. _____ सह पुत्रः आपणं गतवान्। (पितृ)
 - iii. किं त्वम् _____ सह मन्दिरं गच्छसि? (मुनि)
 - iv. बालः _____ सह खेलितुं गच्छति। (मित्र)

उत्तर-

- v. अध्यापकेन
- vi. पिता
- vii. मुनिना
- viii. मित्रेण